

Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta saapuneet lausunnot

Sisällys

Caruna Oy	1
Digita Oy	2
Elisa Oyj	3
Fingrid Oyj	4
Kalelan Seudun Kylät Ry	4
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	5
Lounais-Suomen aluehallintovirasto	6
Luonnonvarakeskus.....	7
Metsähallitus.....	8
Metsästysseura Mynämäen Erä ry.....	11
Mynämäenseudun luonnonsuojeluyhdistys ry.....	12
Nousiaisten kunta	14
Puolustusvoimat	15
Pöytyän kunta.....	16
Suomen Erillisverkot Oy	17
Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry.	17
Suomen metsäkeskus	17
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes.....	19
Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut.....	19
Varsinais-Suomen ELY-keskus, Liikenteen vastuualue	19
Varsinais-Suomen liitto	20
Väylävirasto	21

Caruna Oy

Nykyinen sähköjakeluverkko

Hankealueen (mukaan lukien liittymisjohto) läheisyydessä sijaitsee Caruna Oy:n 110kV:n, 20 kV:n ja 0,4 kV:n sähköverkkoa liitteen 1 mukaisesti. 110 kV:n johdot on esitetty punaisella, 20 kV:n johdot sinisellä viivalla ja 0,4 kV:n johdot vihreällä viivalla. Ilmajohdot on esitetty yhtenäisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla. 20/0,4 kV:n muuntamot on esitetty joko violetilla neliöllä (ns. puistomuuntamo) tai ruskealla ympyrällä (pylväsmuuntamo). Sähköasemat on esitetty punaisella neliöllä. Sähköverkon sijainti on kuvissa viitteellinen.

Tuulivoimapuiston liittymisjohtohanke risteää Caruna Oy:n 20 kV:n ja 0,4 kV:n jakeluverkon kanssa lukuisissa paikoissa molemmissa liittymisjohdon reittivaihtoehdoissa.

Vaikutukset sähköjakeluun

Liittymisjohdon reittivaihtoehdossa VE B tuulivoimapuisto liittyy Caruna Oy:n suurjännitteiseen jakeluverkkoon Nousiaisten sähköasemalla. Verkkoliittynnän edellytys on, että Caruna Oy:n suurjännitteisessä jakeluverkossa ja Fingrid Oyj:n kantaverkossa on kapasiteettia sähkön tuotannolle. Verkkoliittynnästä sovitaan erikseen liittymissopimuksella ja verkon tuotantokapasiteetti varataan tässä vaiheessa hankkeelle. Nousiaisten sähköasemaa tulee laajentaa, jotta verkkoliityntä olisi mahdollinen.

12.7.2024

Hankkeen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida alueella sijaitseva sähköverkko, joka jää hankealueen rakennustöiden alle. Hankkeen rakennuttajan tulee pyytää Caruna Oy:ltä hankkeen alle jäävien johtojen ja laitteiden siirtämistä hyvissä ajoin ennen hankkeen rakentamisen aloittamista.

Tuulivoimapuiston liittymisjohdon kanssa risteävät 20 kV:n ja 0,4 kV:n ilmajohtot tulee vaihtaa maakaapeleihin ennen liittymisjohdon rakentamista. Caruna Oy suunnittelee ja toteuttaa nämä työt hankkeen rakennuttajan tilauksesta.

Johtojen siirto ja siirtokustannusten jako

Tarvittavat johto- ja muuntamosiirrot sekä ilmajohtojen kaapeloinnit toteutetaan Caruna Oy:n toimesta, ja kustannuksista vastaa lähtökohtaisesti siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää sitä, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti.

Muuta huomautettavaa

Caruna Oy:llä ei ole muuta huomautettavaa hankkeen YVA-ohjelmasta.

Digita Oy

Saartennokan tuulivoimahankeen vaikutukset radio- ja tv-vastaanottoon

Neoen Renewables Finland Oy suunnittelee Saartennokan tuulivoimahanke Mynämäen kuntaan, noin 15 kilometriä kunnan keskustasta koilliseen. Hankealue rajautuu Nousiaisten kuntaan, Pöytyän kunnan raja on lähimmillään 1,5 kilometrin päässä ja myös muita kuntia on hankkeen vaikutusalueella. Sähkönsiirtoreittien vaihtoehdot ulottuvat Mynämäen ja Nousiaisten alueille.

Hankealue sijoittuu suovaltaiselle kallio- ja metsämaalle. Yhteensä noin 1800 hehtaarin kokoiselle hankealueelle rakennetaan enintään 13 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja nimellisteho on enintään 130 MW.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Saartennokan tuulivoimahankeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevision vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua

12.7.2024

laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja

- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Elisa Oyj

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

12.7.2024

Fingrid Oyj

Kiitämme yhteydenotosta. Fingrid antaa tämän yhden yhteisen lausunnon ELY-keskukselle ja kunnalle tässä vaiheessa.

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä.

Tässä YVA- ja kaavalausunnossa ei oteta kantaa sähkötekniisiin asioihin.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-jaymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Lausumme mielellämme tarkentuvasta YVA-menettelystä ja kaavaratkaisusta. YVA-asiakirjat sekä yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnot osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Kalelan Seudun Kylät Ry

Lausunto koskien Saartennokan tuulivoimahanketta diaarinumero VARELY/1184/2024

Olemme käsitelleet kyläyhdistyksen kokouksessa 6.6.2024 aihetta Neoen Renewables Oy:n Mynämäen Saartennokan tuulivoimahanketta, jota ollaan suunnittelemassa yhdistyksen vaikutusalueelle. Kokouksessa kävi yksimieleisesti selväksi, että yhdistyksen vaikutusalueella olevat niin vakituiset, kuin kesäasukkaatkin ovat hanketta vastaan.

Perustelemme kantaamme seuraavin näkökohdin. Päällimmäisenä esiin tuli luonnonsuojelulliset näkökohdat. Hankealue on suoraan kiinni retkeilijöiden suosiman Kuhankuonon retkeilyreitistön ja Kurjenrahkan kansallispuiston alueissa. Alueella liikkuvat retkeilijät tuskin kokevat tuulimyllyjä alueen luontoarvoja ja siten viihtyvyyttä lisäävänä tekijänä. Alueella on lisäksi havaittu kasvussa oleva metsäkanalintujen kuten Metson, Teeren ja Pyyntä kanta. Tuulimyllyjen vaikutus ja vaarat linnuille tunnetaan, joten miksi nyt ehdoin tahdoin tämä hyvä kannan kehitys halutaan tuhota. Eläimille hankkeesta on varsinkin rakennus aikana enemmänkin haittaa. Mitkä lajit sitten palaavat alueelle ja missä tahdissa, niin sitä ei tiedä varmaksi kukaan. Rakennettava raskaalle kalustolle sopiva tiestö aiheuttaa varmasti myös runsaasti häiriöitä eläinten kulku reiteille. Pitää myös huomioida, että hankealue sijaitsee keskellä ainoaa suurempaa yhtenäistä metsäaluetta sadan kilometrin säteellä. Hankeen toteutuminen pilaa tämän alueen lopullisesti. Ihmettelimme myös, että eikö ole täysin

12.7.2024

järjetöntä sijoittaa puistoa alueelle, joka on kaukana kaikesta valmiiksi rakennetusta tiestöstä ja sähköverkosta. Kaiken lisäksi puistoa ollaan vielä rakentamassa soiseen maastoon, joka aiheuttaa runsaasti lisäongelmia varsinkin perustamisvaiheessa.

Mielestämme tällaisen hankkeen pitäisi olla kunnalle rahallisesti kannattavaa liiketoimintaa. Ainut tulonlähde toiminnassa on kiinteistövero, joka alenee alueen iän kasvaessa. Kuitenkin hankkeen tiestön rakentaminen ja sen kunnossapito jää kunnan harteille. Kiinteistöverotuotto on kuitenkin niin pieni, ettei se kata missään vaiheessa syntyviä kustannuksia. Hankeyhtiö Neoen on lupailut, että hankkeella on suuri paikallinen työllistävä vaikutus. Tätä on kuitenkin syytä epäillä. Yhtiöllä on käsittääkseni valmiina omat yhteistyökumppaninsa, niin rakennus kuin yläpitovaiheen töihin, jotka ovat tuskin paikallisia. Samoin tiestön rakentamiseen tarvittava urakointi tuskin työllistää ainuttakaan paikallista pientä koneyritystä. Toisin sanoen työllisyys vaikutukset alueella taitavat olla vain sanahelinää. Epäilyksiä aiheuttaa myös tulevaisuus, kun myllyt ovat elinkaarensa lopussa ja niitä pitäisi alkaa purkaa tai uudistaa. Onko alkuperäistä yhtiötä enää edes olemassa, joka kantaisi vastuun alueen purkamisesta ja ennallistamisesta.

Kyläyhdistyksen vaikutusalueella on ollut viime vuosien aikana havaittavissa paluu muuttoa, kun toisen tai kolmannen sukupolven jälkeläiset palaavat takaisin kotikonnuilleen. Tähän on ollut syynä 8-tien parantuminen lyhentäen työmatkaa niin Turun kuin Laitilankin suuntaan. Tärkein paluumuuton tai kesäasumisen syy on ollut muutto pois kaupungin hälinästä maaseudun rauhaan ja luonnon keskelle. Nyt näitä luontoarvoja ollaan polkemassa ja tuskin kukaan haluaa muuttaa tuulimyllyn naapuriksi. Tästä päästään myös tuulimyllyjen aiheuttamiin mahdollisiin terveyshaittoihin. Myllyjen aiheuttamia ääniä ja vilkkuvalo ongelmia on tutkittu runsaasti. Varsinkin herkimmille ihmisille ne aiheuttavat runsaastikin oireita ja ongelmia. Jos ihminen on alun alkaen muuttanut pois kaupungin hälinästä pakoon ääniä ja valosaastetta, niin myllyjen tuominen alueella aiheuttaa ihmisten kaikkoamisen alueelta. Maaseutu on ympäri Suomen vaikeuksissa, kun ihmiset liikenteen kustannusten nousun ja töiden häviämisen takia ovat joutuneet muuttamaan kasvukeskuksiin. Kaikille tämä ei sovi monistakaan syistä. Alueen vanhemmalle väestölle se ei ole kustannussyistä välttämättä edes mahdollista. Mielestämme hanke on myös vastoin Mynämäen kunnan omaa strategiaa ja arvoja. Kunnan nettisivuilla puhutaan juhlavasti kestävästä luontosuhteesta ja vastuullisuudesta, joita vastaan tämä hanke sotii.

Mielestämme maaseutu pitäisi jatkossakin pitää elävänä ja luonnon mukaisena asuin ympäristönä, eikä pilata sitä rahan ahneiden ulkomaisten energiayhtiöiden rakennelmilla.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa koskien Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa.

Saartennokan tuulivoimahankkeen alue sijoittuu Turun lentoaseman lähestymisalueelle EFTU TMA. Alueelle on asetettu korkeusrajoitus. Täsmennyksenä arviointiohjelman kohtaan 14.3, rajoitus on ilmoitettu metreinä merenpinnasta.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.

12.7.2024

Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200–300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida

tuulivoimahankkeesta.

Ohjeistusta tuulivoimarakentamiseen liittyen:

<https://www.traficom.fi/fi/viestinta/viestintaverkot/tietoa-tuulivoimaloidenrakentajille>

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Lausunto Neoen Renewables Oy:n Mynämäen Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Lounais-Suomen aluehallintovirastolta lausuntoa Neoen Renewables Oy:n Mynämäen Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Tarkasteltava hanke sijoittuu Mynämäen kunnan alueelle. Hankkeessa tarkastellaan kahta vaihtoehtoa (VE1 ja VE2) sekä hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0). Toteutusvaihtoehdossa VE1 rakennetaan tuotantoalueella 9 tuulivoimalaa ja vaihtoehdossa VE2 13 voimalaa. Voimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 m. Lisäksi sähkönsiirrossa tarkastellaan kahta eri reittivaihtoehtoa. Hankkeen ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi 110 kV ilmajohtolla. Sähkönsiirtoreitit sijoittuisivat Nousiaisten kunnan alueelle.

Lähin asuinrakennus on noin 200 m päässä tuotantoalueen rajalta. Suunnitelluista voimalapaikoista etäisyyttä lähimpään asuinrakennukseen on noin 1,4 kilometriä. Lähimmät vakituisen asumisen keskittymät ovat n. 4 km, 5,8 km, 6,2 ja 7,6 km päässä. Alueen lähistöllä on yksittäisiä vapaa-ajan asuntoja, mutta ohjelmassa ei mainita näiden tarkempaa etäisyyttä hankealueesta tai lähimmästä voimalasta. Lähimmät merkittävät vapaa-ajan asumisen keskittymät ovat 2 km, 2,8 km ja 3 km päässä. Kahden kilometrin etäisyydellä tuotantoalueesta sijaitsee 24 asuin- ja 54 lomarakennusta.

Lausunnossa käsitellään kyseisen hankkeen sosiaalisten ja terveydellisten vaikutusten arviointia.

Tarkasteltava hanke sijoittuu Mynämäen kunnan alueelle. Hankkeessa tarkastellaan kahta vaihtoehtoa (VE1 ja VE2) sekä hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0). Toteutusvaihtoehdossa VE1 rakennetaan tuotantoalueella 9 tuulivoimalaa ja vaihtoehdossa VE2 13 voimalaa. Voimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 m. Lisäksi sähkönsiirrossa tarkastellaan kahta eri reittivaihtoehtoa. Hankkeen ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi 110 kV ilmajohtolla. Sähkönsiirtoreitit sijoittuisivat Nousiaisten kunnan alueelle.

Lähin asuinrakennus on noin 200 m päässä tuotantoalueen rajalta. Suunnitelluista voimalapaikoista etäisyyttä lähimpään asuinrakennukseen on noin 1,4 kilometriä. Lähimmät vakituisen asumisen keskittymät ovat n. 4 km, 5,8 km, 6,2 ja 7,6 km päässä. Alueen lähistöllä on yksittäisiä vapaa-ajan asuntoja, mutta ohjelmassa ei mainita näiden tarkempaa etäisyyttä hankealueesta tai lähimmästä voimalasta. Lähimmät merkittävät vapaa-ajan asumisen keskittymät ovat 2 km, 2,8 km ja 3 km päässä. Kahden kilometrin etäisyydellä tuotantoalueesta sijaitsee 24 asuin- ja 54 lomarakennusta.

12.7.2024

Hankkeen ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista tärkeimmät ovat tuulivoimaloista aiheutuva melu ja varjon välkkyminen. Lisäksi hankkeella on vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Arviointiohjelman mukaan tuulivoimaloiden toiminnan aiheuttaman melun leviämistä ja meluvaikutuksia arvioidaan melumallinnuksen avulla. Myös matalataajuista melua mallinnetaan ja voimaloista aiheutuvat äänitasot lasketaan lähimmille rakennuksille niiden ulkopuolelle ja myös asuinhuoneiden äänitasoja arvioidaan ja verrataan niitä asumisterveysasetuksen toimenpiderajoihin. Ohjelmassa mainitaan, että asuinhuoneiden matalataajuisten äänen tasojen verrataan tersseittäin sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysohjeen 545/2015 mukaisesti matalien taajuuksien ohjearvoihin. Todettakoon, että kyseessä on asumisterveysasetus, ei ohje. Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että melumallinnus tehdään myös matalataajuisten melun osalta.

Tuotantoalueen lähistöllä on vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita ja hankkeessa tarkastellaan vaikutuksia pohjavesiin kohdistuviin muutoksiin. Erittäin tärkeää on tarkastella vaikutuksia myös mahdolliseen pohjaveden ottoon talousvesikäyttöön. Lisäksi olisi hyvä kartoittaa alueella mahdollisesti olevat yksityiskaivot ja vaikutukset niiden vedenottoon.

Hankkeessa järjestetään yleisötilaisuuksia ja asukaskyselyjä alueen asukkaille. Aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että myös vapaa-ajan asukkaat huomioidaan kyselyissä ja hankkeesta tiedottamisessa.

Luonnonvarakeskus

1 Johdanto

Neoen Renewables Finland Oy suunnittelee Mynämäen kunnan alueelle 13 voimalan Saartennokan tuulivoimahanketta. Hankealueen pinta-ala on n. 1800 ha ja voimaloiden kokonaiskorkeus 300 m. Hankealue on suovaltaista kallio- ja metsämaata. Kantaverkkoon liittymisen osalta tarkastellaan kahta vaihtoehtoa, joko 11 km pitkällä ilmajohtolla Nousiaisten Ristinojalle tai 24 km ilmajohtolla Nousiaisten Rekoisten sähköasemalle.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan. Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin. Hankealueelle toteutetaan 2024 aikana lumijälkilaskennat, metsäkanalintukartoitukset, pesimälinnustokartoitukset, muutonseurannat ja levähtäjäkartoitukset.

Hankealue sijoittuu Mynämäen susireviirille (status: perhelauma 100 % TN). Ja ennakkotietojen mukaan alueelta on jälkihavaintoja sudesta. Sijaintinsa puolesta alueella voi esiintyä myös muita suurpetoja. Luke huomauttaa, että lumijälkilaskenta ei mainituksessa mittakaavassa todennäköisesti kerro riittävästi alueen merkityksestä suurpetojen elinympäristönä. Luke huomauttaa, että alueen merkitystä suurpetojen ja suden lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida suunniteltujen selvitysten avulla määrittää.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa myös, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta.

Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soitimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti

12.7.2024

alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Tuulivoiman vaikutuksia metsästykseseen on syytä myös arvioida huolellisesti. Metsästystä tuulivoima-alueilla saattaa rajoittaa mm. riski vahingoittaa toisen omaisuutta (tuulivoimaloiden lavat) ja siihen liittyvät korvausvelvollisuudet. Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen alustavien kyselytutkimusten ja saalistilastojen perusteella tuulivoimalla saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsästykseseen ja

ammuttujen hirvien määrään tuulivoima-alueilla (Zimmermann ym. 2023). Hankealuetta sivuaa Kurjenrahkan Natura-alue ja alle 10 km säteellä sijaitsee Vaskijärven, Rehtisuon ja Kolkansuon-Isosuon Natura-alueet. Luke huomauttaa, että Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute. Myös mahdollinen läheisiin Natura-alueisiin kohdistuva meluhäiriö tulee huomioida selostusvaiheessa.

Lisäksi Luke huomauttaa, että rakennusaikaisten valumavesien hallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota koskien suunnitelma-alueen vesistöjä. Valumavesien hallinta tulisi olla tehokasta rakennusaikana ja tulee varmistaa, ettei maamassat pääse karkaamaan esim. tien penkoilta vesistöihin myöhemmissäkään vaiheissa.

Tällä hetkellä hankkeen välittömään läheisyyteen ei asetu muita tuulivoimahankkeita. Lähimmät hankkeet Uusiniityn aurinkopuisto ja Maanpäänkulman tuulipuisto sijaitsevat n. 14 km päässä ja Kolsa-Juvansuon tuulivoimahanke 17 km päässä. Lisäksi hankkeen läheisyydessä (30 km säteellä) on kolme maakuntakaavassa tuulivoimatuotantoon soveltuvaa aluetta. YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Hankealue sijoittuu Mynämäen susireviirille, ja alueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetoa. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Vesistöjen osalta Luke huomauttaa, että valumavesien hallinta tulisi olla tehokasta rakennusaikana ja tulee varmistaa, ettei maamassat pääse karkaamaan esim. tien penkoilta vesistöihin myöhemmissäkään vaiheissa.

Metsähallitus

Metsähallitus lausuu YVA-ohjelmasta valtion maa- ja vesialueiden hallinnoijana sekä valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavana viranomaisena. Lisäksi Metsähallitus vastaa joidenkin uhanalaisten petolintujen kannanseurannasta.

Metsähallitus on tutustunut Saartennokan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaan ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa

Metsähallitus katsoo, että YVA-ohjelmassa on kuvattu hankkeen tarkoitus sekä arvioitavat hankevaihtoehdot. Lisäksi YVA-ohjelmassa esitellään laajasti tuulivoimaloiden keskeisiä vaikutusmekanismeja sekä YVA-menettelyssä laadittavia selvityksiä. Valtion luonnonsuojelualueet sekä Kurjenrahkan kansallispuiston merkitys luontomatkailu- ja luonnon virkistyskäytölle on YVA-

12.7.2024

ohjelmassa kuitenkin esitetty melko pintapuolisesti. YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota arvioitujen vaikutusten ja niiden pohjana käytettävän aineiston selkeään esittämiseen.

Suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu kahden Varsinais-Suomen kannalta merkittävän luonnonsuojelualueen, Kurjenrahkan kansallispuiston ja Vaskijärven luonnonpuiston, väliin. Useille Kurjenrahkan kansallispuiston suoalueille, mukaan lukien suunnitellun tuotantoalueen kaakkoisreunaan rajautuva Laidassuon-Lakjärven rajoitusvyöhyke, on kansallispuiston järjestyssäännössä asetettu liikkumisrajoitus 15.4.–15.7. väliselle ajalle suolinnuston pesimärauhan turvaamiseksi. Vaskijärven luonnonpuistossa liikkuminen on lumettomana aikana kokonaan kielletty ilman erillislupaa lukuun ottamatta alueen läpi johtavaa reittiä. Suojeluarvojen lisäksi Kurjenrahkan kansallispuisto ja osittain siihen kytkeytyvä Kuhankuonon retkeilyreitistö muodostavat luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta merkittävän kokonaisuuden.

Metsähallitus katsoo, että suunnitellun tuulivoima-alueen sijainti on alueen luonto- ja virkistyskäyttöarvojen vuoksi haasteellinen ja että tuulivoimaloiden melu-, välke- ja maisemavaikutukset tulevat todennäköisesti ulottumaan mm. Kurjenrahkan kansallispuistoon. Hankkeen vaikutukset Kurjenrahkan kansallispuiston ja Vaskijärven luonnonpuiston luontoarvoihin sekä alueen virkistyskäyttöön tulee tästä syystä arvioida huolellisesti. Metsähallitus toi tämän näkemyksen esiin myös hankkeen YVA-ennakkoneuvottelussa 13.3.2024.

Metsähallitus esittää seuraavassa näkemyksensä YVA-ohjelmaan erityisesti valtion luonnonsuojelualueiden sekä hankkeen luonto- ja virkistyskäyttövaikutusten arvioinnin osalta.

Arvioitavat vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkastellaan tuotantoalueen osalta kahta hankevaihtoehtoa, joissa alueelle toteutetaan 9 tai 13 tuulivoimalaa. Metsähallitus huomauttaa, että tarkasteltavat hankevaihtoehdot poikkeavat aluerajaukseltaan vain vähän toisistaan ja niiden keskeinen ero on voimaloiden määrä. Hankealueen sijainti Kurjenrahkan kansallispuistoon huomioiden Metsähallitus katsoo, että YVA-menettelyssä olisi perusteltua tarkastella myös aluerajaukseltaan poikkeavaa vaihtoehtoa, jossa tuulivoimaloita sijoitetaan ainoastaan hankealueen länsiosiin (Rautsuon länsipuolelle) ja vähennetään näin hankkeen vaikutuksia Kurjenrahkan kansallispuiston luontoarvoihin ja virkistyskäyttöön.

YVA-ennakkoneuvottelussa hankkeesta vastaava toi esiin, että pienempi hankevaihtoehto ei ole kannattavuuden näkökulmasta mahdollinen, koska hanke edellyttää pitkän sähkönsiirtolinjan toteuttamista. Metsähallitus katsoo, että mikäli hanke on kaikissa vaihtoehdoissa tarpeen toteuttaa esitetyn tuotantoalueen laajuisena, tulee tämä perustella YVA-selostuksessa.

Valtion luonnonsuojelualueisiin ja Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

Luonnonsuojelu- ja Natura-alueiden sijoittumista hankealueen ympäristössä tarkastellaan YVA-ohjelman kappaleessa 21. Metsähallitus huomauttaa, ettei kappaleessa esitetä lainkaan karttaa valtion luonnonsuojelualueista. Sen sijaan Kurjenrahkan kansallispuisto ja Vaskijärven luonnonpuisto esitetään YVA-ohjelman kartoissa ainoastaan Natura- ja luonnonsuojeluohjelmien alueena. Metsähallitus huomauttaa, että Kurjenrahkan kansallispuisto ja Vaskijärven luonnonpuisto ovat Natura-alueiden ohella myös lakisääteisiä luonnonsuojelualueita ja alueilla ovat voimassa luonnonsuojelulain (9/2023) mukaiset rauhoitusmääräykset. Kurjenrahkan kansallispuiston ja Vaskijärven luonnonpuiston suojeluperusteisiin kuuluu Natura-luontotyyppien ohella myös alueen lajisto (mm. suolinnusto) ja siihen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida asianmukaisesti osana YVA-menettelyä.

YVA-ohjelmassa todetaan, että lähimpänä tuotantoaluetta sijaitsevalle Kurjenrahkan Natura-alueelle (FI0200084, SAC) on tehty Natura-arvioinnin tarveharkinta, jonka perusteella luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi nähtiin tarpeellisenä erityisesti Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Muihin tuotantoalueen läheisyydessä sijaitseviin Natura 2000 - alueisiin ja muihin luonnonsuojelualueisiin ei arvioida kohdistuvan suoria tai epäsuoria

vaikutuksia johtuen etäisyydestä eikä niille tehdä lainmukaista Natura-arviointia. YVA-ohjelmassa kuitenkin todetaan, että mahdolliset vaikutukset Vaskijärven luonnonpuistoon tarkastellaan kuitenkin erityisen tarkasti YVA-selostusvaiheessa.

Metsähallitus pitää YVA-ohjelman puutteena sitä, ettei siinä tunnisteta selkeästi Kurjenrahkan kansallispuiston ja Vaskijärven luonnonpuiston merkitystä luonnonsuojelualueena. YVA-ohjelmassa ei myöskään esitetä yksityiskohtaisesti, miten hankkeen vaikutuksia esimerkiksi Kurjenrahkan kansallispuiston lajistoon tullaan arvioimaan. Metsähallitus yhtyy YVA-ohjelmassa esitettyyn arvioon Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta Kurjenrahkan Natura-alueen osalta. Metsähallitus toteaa, että YVA-selostuksessa tulee kansallispuiston läheisyyden vuoksi esittää Natura-arvioinnin lisäksi myös arviointi tuulivoimaloiden vaikutuksista kansallispuiston lajistoon (erityisesti linnusto). Arviointi edellyttää tältä osin myös kansallispuiston luoteisosien suoalueiden linnustotietojen päivittämistä. Metsähallitus huomauttaa, että selvitysten tekijän tulee hakea Laidassuon-Lakjärven rajoitusvyöhykkeellä mahdollisesti tehtäviä linnustoselvityksiä varten viranomaislupa Metsähallitukselta alueen liikkumisrajoituksesta poikkeamiseksi.

YVA-ohjelman (kpl 19.2.2.4) mukaan maakotkalle laaditaan törmäysmallinnus Metsähallituksen elinympäristömallia hyödyntäen ja Metsähallituksen ohjeet (Tikkanen 2022) maakotkan vaikutusarviointista huomioiden. Metsähallitus pitää esitettyä selvitystä tarpeellisena. Metsähallitus lausuu hankkeen vaikutuksista uhanalaisiin petolintuihin yksityiskohtaisemmin liitteessä 1 (liite sisältää salassa pidettävää tietoa).

Kurjenrahkan kansallispuiston merkitys virkistyskäytölle ja virkistyskäyttöön kohdistuvien vaikutusten arviointi

Suunnitellun tuotantoalueen virkistyskäyttöä esitellään YVA-ohjelman kappaleessa 22.3. Metsähallitus katsoo, että Kurjenrahkan kansallispuiston ja siihen liittyvän Kuhankuonon retkeilyreitistön merkitys luontomatkailulle ja luonnon virkistyskäytölle on esitetty YVA-ohjelmassa puutteellisesti. Esimerkiksi virkistyskäyttökohteita ja -reittejä koskevassa kartassa (Kuva 22-2) ei esitetä Kurjenrahkan kansallispuiston retkeilyreittejä tai siihen kytkeytyvää Kuhankuonon retkeilyreitistöä, vaikka niihin kuuluvat reitit ulottuvat laajalle alueelle tuotantoalueen etelä- ja itäpuolelle. Kurjenrahkan kansallispuisto on yksi Varsinais-Suomen tärkeimmistä luonnon virkistyskäyttökohteista ja alueelle tehdään Metsähallituksen kävijäseurannan mukaan vuosittain 70000–80000 käyntiä. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimuksen 2013 (Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja B 204) mukaan keskeisiä syitä tulla kansallispuistoon ovat mm. luonnon kokeminen, rentoutuminen, melun ja saasteiden välttäminen sekä yhdessäolo oman seurueen kanssa.

Kansallispuiston reitit kytkeytyvät kansallispuistoa laajempaan Kuhankuonon retkeilyreitistöön, joka liittyy kansallispuiston mm. läheisiin taajamiin sekä Vaskijärven luonnonpuiston sallittuihin reitteihin. Metsähallituksella ei ole tietoa koko Kuhankuonon retkeilyreitistön käyttäjämäärästä. Tätä tietoa hankkeesta vastaavan tulee tiedustella reitistöä ylläpitävältä Kuhankuonon retkeily- ja virkistysalueyhdistys ry:ltä. Yleisen virkistyskäytön lisäksi Kurjenrahkan kansallispuistossa ja Kuhankuonon retkeilyreitistöllä toimii nykyisin yrittäjiä, jotka tarjoavat esimerkiksi ulkoiluun, luontoliikuntaan ja majoitustoimintaan liittyviä palveluita. Metsähallitus on tehnyt Kurjenrahkan kansallispuiston alueelle matkailun yhteistyösopimuksia, jotka mahdollistavat palveluiden tarjoamisen kansallispuiston alueella.

Metsähallitus katsoo, että suunniteltujen tuulivoimaloiden melu-, välke- ja maisemavaikutukset tulevat todennäköisesti ulottumaan niin Kurjenrahkan kansallispuistoon kuin Kuhankuonon retkeilyreitistölle. Nämä vaikutukset tulee YVA-selostuksessa arvioida huolellisesti mallinnusten ja näkemäalueanalyysien avulla. Mallinnettujen melu-, välke- ja näkemäaluevaikutusten lisäksi hankkeesta tulee Kurjenrahkan kansallispuiston ja Kuhankuonon retkeilyreitistön kannalta keskeisten

12.7.2024

virikistyskäyttökohteiden osalta laatia kuvasovitteet, joiden perusteella voimaloiden näkymistä em. kohteille on mahdollista arvioida.

YVA-ohjelmassa (kpl 22.2) tuulivoimahankkeen sosiaalisten vaikutusten arvioinnin tueksi esitetään tehtäväksi asukaskysely, joka toteutetaan internetkyselynä. YVA-ohjelma mukaan tiedote kyselystä sekä kyselylomake voidaan postittaa rakennettujen kiinteistöjen (asuin- ja lomarakennukset) omistajille 5 kilometrin etäisyydellä voimaloista. Metsähallitus huomauttaa, että Kurjenrahkan kansallispuistossa käy paikallisten asukkaiden lisäksi paljon myös muita virikistyskäyttäjiä. Tästä syystä, että asukaskyselyä tulee laajentaa koskemaan myös alueen virikistyskäyttäjiä, jotka tulevat alueelle pääsääntöisesti nauttimaan luonnosta ja retkeilyä ja jotka voivat siten häiriintyä tuulivoimaloiden mahdollisista vaikutuksista.

Hankkeen suhde Varsinais-Suomen maakuntakaavaan

Saartenokan suunniteltua tuulivoima-alueetta ei ole esitetty tuulivoima-alueeksi Varsinais-Suomen maakuntakaavassa, eikä nykyinen maakuntakaava Metsähallituksen tulkinnan mukaan mahdollista laajemman hankevaihtoehdon (VE2) toteuttamista. Kurjenrahkan ja Vaskijärven ympäristö on osoitettu Varsinais-Suomen maakuntakaavassa matkailun, retkeilyn ja virikistuksen kehittämisen kohdealueena. Kohdealueen suunnittelumääräyksen mukaan alueella tehtävien suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee olla mm. ympärivuotisia toimintoja ja elinkeinoja tukevia sekä alueiden ominaispiirteitä hyödyntäviä ja niiden on edistettävä kehittämisen kohdealueen toimintoja ja saavutettavuutta ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Lisäksi hankealueen ympäristöön esitetään maakuntakaavassa useita retkeilyreittejä, jotka kytkeytyvät osaltaan nykyiseen Kuhankuonon retkeilyreitistöön. Metsähallitus katsoo, että YVA-selostuksessa tulee arvioida, miten suunnitellut tuulivoimalat on mahdollistaa sovittaa yhteen maakuntakaavan virikistyskäyttöön ja retkeilyyn kytkeytyvien kaavamerkintöjen ja -määräysten kanssa.

Raasin alueen huomioiminen

Metsähallitus huomauttaa, että YVA-menettelyssä tulee huomioida Kurjenrahkan pohjoispuolella sijaitsevan Raasin alueen merkitys Puolustusvoimille.

Metsästysseura Mynämäen Erä ry

Mynämäen kunnan Saartenokan alueelle suunniteltavasta tuulisvoimapuistohankkeen alueella sijaitsee Metsästysseura Mynämäen Erä ry:n metsästysoikeudelliset alueet. Metsästyksellä on alueella historialliset perinteet ja metsästys on varsin suosittu harrastusmuoto. Metsästysseuralla on sovittuna oikeudesta metsästää alueella kirjallisesti maanomistajien välillä.

Metsästysvuokrasopimuksien voimassaoloajat ovat kirjattu toistaiseksi tai pääsääntöisesti määräaikaisina. Vuokrasopimuksissa noudatetaan tarkasti lainmäärittelemiä irtisanomisperusteita.

Metsästyksellä on varsin suuri merkitys riistakantojen tasapainossa pitämiseen ja mahdollisen riistaeläintenaiheuttamien vahinkojen ehkäisyyn. Alue on tärkeä hirven metsästysalue. Mynämäen kunnan alueella on suhteellisen runsaasti hirvien aiheuttamia talvituhoja mäntytaimikoissa kuin esim. muualla Varsinais-Suomessa. Rannikolta saapuu hirviä talvehtimaan Mynämäen kunnan alueelle. Hirvenmetsästyksellä pyritään pitämään hirvikannat suotuisalla tasolla, jotta hirvien aiheuttamat vahingot pysyisivät minimaalisina. Hirvikolarien määrään kannan säätelyllä on vaikutusta.

Lounais-Suomessa on vahva valkohäntäpeura kanta, eikä ko. alue tee poikkeusta kannan runsauden suhteen. Metsästyksellä vähennetään valkohäntäpeurojen lukumäärää ja pyritään näin vähentämään vahinkojen määrää. Kolarien taloudelliset kustannukset ovat merkittäviä. Runsaas valkohäntäpeurakanta aiheuttaa vahinkoja maa- ja metsätaloudelle.

Alueella esiintyy villisikoja. Villisiat aiheuttavat tuhoja maa- ja metsätaloudelle. Villisiat ovat merkittäviä afrikkalaisen sikaruton levittäjiä, ja villisikojen metsästys on yksi tärkeimmistä keinoista ehkäistä taudinilmaantumista. Sikaruton leviäminen Suomeen olisi katastrofaalista koko sikataloudelle.

12.7.2024

ja elintarviketuotannolle. Villisikojen metsästys on pyritty tehostamaan äärimmilleen, jotta villisikakanta e pääsisi lisääntymään holtittomasti.

Saartennokan alue on susien ydinreviirialuetta ja alueella on ollut lisääntyvä susilauma vuosikymmenien ajan. Suden lisääntyminen alueella voi heikentyä mahdollisten tuulivoimayksiköiden johdosta.

Saartennokan alueella on Varsinais-suomalaisittain ainutlaatuinen luonto. Alueella on lisääntynyt mm. maakotka.

Metsästyksellä säädellään muita tarttuvien eläintautien esiintymisiä. Esim. pienpedoissa esiintyvää kapia (syyhypunkki, *Sarcoptes scabiei*) on alueella ja metsästys on tärkeä keino kapin vähentämiseen.

Metsästysharrastuksella on suuri sosiaalinen vaikutus ja se luo hyvinvointia monella tavalla yhteiskuntaan.

Näillä edellä mainituilla perusteilla edellytämme, että Saartennokan tuulivoimapuistoalueelle ei saa muodostua rajoitteita niin, että metsästyspaine heikentyisi. Näin mahdollistetaan riistakantojen säätelyalueella. Rakennettaviin tuulimyllyihin voidaan määritellä varoetäisyys esim. 150 metriä, jonka metsästyslakikin määrää asuttuun kiinteistöihin. Metsästäjiä on aina ohjeistettu toimimaan rakennetun alueen läheisyydessä suurta varovaisuutta noudattaen, jotta vahinkoja ei tule.

Mynämäenseudun luonnonsuojeluyhdistys ry

Varsinais-Suomen liiton julkaisema Varsinais-Suomen tuulivoimaselvitys 2010–2011 toteaa, että tuulivoimatuotantoon soveltumattomiksi on luokiteltu hiljaiset alueet tai tärkeiden ekologisten käytävien alueet, ja nimenomaan alueet, jotka todennäköisesti täyttävät edes toisen näistä kriteereistä. Suora lainaus tuulivoimaselvityksestä: ”Tällaisia alueita ovat mm. laajojen jo olemassa olevien suojelu- tai Natura-alueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevat asumattomat alueet tai useiden pienten ja pirstaleisten suojelualueiden läheisyydessä tai väleissä sijaitsevat alueet. Varsinais-Suomen suurin yksittäinen mahdollinen hiljainen alue ja laaja yhtenäinen metsäalue sijaitsee Kurjenrahkan ja Vaskijärven suojelualueiden välisessä maastossa Pöytyän ja Mynämäen alueilla.

Saartennokan tuulivoima-alue esitetään siis perustettavaksi alueelle, joka on Varsinais-Suomen liiton tuulivoimaselvityksessä erikseen mainiten ja yksiselitteisesti todettu tuulivoimatuotantoon soveltumattomaksi, ja joka on sekä hiljainen alue että ekologisten yhteyksien alue. Näin ollen Saartennokan tuulivoimahankkeen jatkamiselle ei ole edellytyksiä ja tämä YVA-menettely tulee keskeyttää välittömästi.

Jos jostain käsittämättömästä syystä hanketta ei saada edellä mainituin perustein pysäytettyä välittömästi, vaadimme huomioitavaksi alla luetellut seikat. Koska meillä ei ole mahdollisuutta kommentoida koko YVA-ohjelmaa samalla tarkkuudella, esitämme yleisellä tasolla huolestumme siitä, että niinkin perustavanlaatuinen aineisto kuin mainittu Varsinais-Suomen tuulivoimaselvitys ei sisälly YVA-ohjelman lähdeluetteloon. Tämä herättää epäilyksen YVA-ohjelman taustalla olevasta asiantuntemuksesta ja / tai perehtymisestä.

Maakuntakaavan asettamat rajoitteet

Saartennokan suunnitellulle tuulivoima-alueelle on maakuntakaavassa osoitettu:

- Matkailun, retkeilyn ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue
- Pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joilla voidaan käyttää harkitusti myös haja-asutusluonteiseen pysyvään tai loma-asutukseen.
- Suojelualueita

12.7.2024

Suunniteltu Saartennokan tuulivoima-alue on siis räikeästi ristiriidassa kaiken alueelle kaavassa osoitetun toiminnan kanssa. Kaavoitus on kansalaisten laissa säädetty keino vaikuttaa ympäristöön. Saartennokan tuulivoimahanke on räikeästi ristiriidassa Suomen maankäytön suunnittelujärjestelmän, kansalaisille kuuluvien vaikuttamismahdollisuuksien ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Olemme tänään antaneet Mynämäen kunnalle mielipiteemme/lausuntomme myös Saartennokan tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Esitämme liitteenä olevan mielipiteemme/lausuntomme tekstin myös osana tätä mielipidettä/lausuntoa.

YVA - ohjelman sisällöstä:

20 Riistalajisto ja muu eläimistö

Ei ole erityistä perustetta asettaa "muuta eläimistöä" alisteiseksi "riistalajistolle". Luvun otsikko tulee muuttaa muotoon 20 Muu eläimistö. Koska riistalajistoa sinänsä on tärkeää tarkastella, on käsittämätöntä, että otsikoinnista huolimatta riistalajit sivuutetaan tässä luvussa muutamalla lauseella. Suunnitellun Saartennokan tuulivoima-alueen vaikutus alueella liikkuviin riistaeläimiin tulee analysoida perusteellisesti. Esimerkiksi sorkkaeläimet ja jäniksiin ovat saaliseläiminä hyvin arkoja melun lisääntymiselle ympäristössään ja tulevat siirtymään pois alueelta, mikäli tuulivoima-alue toteutuu. Muunkin eläimistön elämä perustuu ihmiseen verrattuna huomattavasti tarkempaan ja laaja-alaisempaan kuuloon. Tuulivoimaloiden jatkuvat äänet rajaisivat monien lajien elämiselle tärkeää kuuloaluetta.

20.1 Tuotantoalueen eläimistö

YVA-ohjelmassa on virhe tässä (ja 386 muussa) kohdassa: kyseessä ei ole tuotantoalue, vaan enintään hankealue tai vielä paremmin suunnittelualue.

20.1.1 Riistalajisto, suurpedot ym. nisäkkäät

Kappaleessa todetaan, että "tuotantoalueelta" on "verrattain runsaasti" jälkihavaintoja sudesta. Alueella liikkuva voi todeta, että jälkihavaintoja sudesta ei ole verrattain vaan erittäin runsaasti. Varsinais-Suomessa on tällä hetkellä Suomen tihein susikanta ja sen tihein keskittymä sijoittuu Mynämäen ja naapurikuntien alueelle. Suunniteltu Saartennokan tuulivoima-alue toden totta sijoittuisi Mynämäen susireviiriin ydinalueelle, jossa lauma mitä ilmeisimmin saalistaa, lisääntyy ja lepää sivussa ihmisasutuksesta ja muusta hälinästä. YVA-ohjelmaan tulee sisällyttää suunnitelma äärimmäisen tarkasta analyysistä, miten tuulivoima-alue vaikuttaisi susilauman rauhaan, karkottaisi susien saaliseläimet ja saisi susilauman liikkeelle, jolloin lauma päätyisi sekä ihmisten ilmoille että törmäyskurssille viereisten susilaumojen kanssa. HUOM. Ks. kohta 22.2.1

21 Natura-alueet ja muut luonnonsuojelualueet

Natura-alueiden arviointi

Pyhjärven Natura-alue (FI0200161, SAC/SPA) käsitellään YVA-ohjelmassa puutteellisesti. Sen osalta tulee ehdottomasti tehdä Natura-arviointi. Suunniteltu Saartennokan tuulivoima-alue ja molemmat vaihtoehtoiset sähkönsiirtolinjat sijoittuvat vyöhykkeelle, jonka kautta muuttolinnut lentävät muuttomatkallaan Pyhjärven ja meren rannikon, kuten Mietoistenlahden Natura-alueen (FI0200089, SPA) ja Oukkulanlahden Natura-alueen (FI0200150, SPA) välillä. Tuulivoima-alueen rakentamisella olisi merkittävä vaikutus Pyhjärven Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lukuisiin lintulajeihin.

Lähistöllä sijaitsee myös useita muita Natura SAC/SPA-alueita (Koskeljärvi FI0200097, Nukinrahka – Hirvilamminsuu FI0200096, Iso-Hölö FI0200099, Kontolanrahka FI0200093), joiden suojeluperusteina oleviin lintulajeihin suunniteltu Saartennokan tuulivoimahanke saattaisi vaikuttaa vastaavalla tavalla. Natura-arvion tarveharkinta tulee tehdä näiden alueiden osalta.

Myös läheisten Natura-alueiden Kurjenrahkan ja Vaskijärven osalta tulee tehdä Natura-arviointi ottaen huomioon niiden luontotyyppien eliölajisto mukaan lukien lintulajisto.

12.7.2024

Suojelualueiden keskittymä

Pyhäjärven länsi- ja lounaispuolelle sijoittuu Etelä-Suomen mittakaavassa poikkeuksellisen suuri ja poikkeuksellisen erämainen suojelualueiden keskittymä. Tuulivoima-alueen suunnitteleminen kirjaimellisesti kiinni kansallispuistoon, kansallispuiston ja luonnonpuiston väliin ja kirjaimellisesti kymmenien erämaisten luonnonsuojelualueiden keskelle osoittaa pöyristyttävää piittaamattomuutta Suomen kansallisomaisuutta kohtaan. YVA-ohjelmaan tulee sisällyttää suunnitelma äärimmäisen tarkasta analyysistä, miten suunniteltu Saartennokan tuulivoima-alue tulisi vaikuttamaan tähän kokonaisuuteen, suojelualueiden välisiin ekologisiin yhteyksiin sekä maakunnallisen biodiversiteettistrategian toteuttamiseen alueella (vrt. edellä mainittu Varsinais-Suomen tuulivoimaselvitys 2010–2011).

22.2 Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

22.2.1 Vaikutusten tunnistaminen

YVA-konsultin on syytä tunnistaa, että tällä nimenomaisella alueella tuulivoima-alueen vaikutukset eivät rajoitu tavanomaisiin voimaloiden käyntiääniin ja varjon välkkymiseen, vaan odotettavissa on susilauman tai –laumojen lisääntyvää liikehdintää ihmisasutuksen piirissä. On syytä selvittää erityisen perusteellisesti, miten paikallinen väestö kokee tämän.

22.4. Vaikutukset virkistyskäyttöön

YVA-ohjelmassa ei kuvata, miten on tarkoitus arvioida vaikutuksia virkistyskäyttäjiin (kuten YVA-ohjelmassa mainitut Kurjenrahkan 70 000 kävijää vuodessa sekä muiden lähiseudun suojelualueiden ja luontokohteiden tuhannet kävijät). Näille tahoille tulee tehdä oma kysely ja huolehtia kattavan otoksen saamisesta.

22.6 Vaikutukset metsästykseseen ja riistalajistoon

Taulukkoon 22-1 on koostettu tuulivoimahankkeen keskeiset riistanisäkkäisiin kohdistuvat vaikutusmekanismit Helldinin ym. (2012) mukaan. Uudempiakin lähteitä on olemassa. Onko tämä tieto siis enää lainkaan ajan tasalla, kun tuulivoimaloiden koot ovat kasvaneet huomattavasti runsaan kymmenen vuoden aikana? Ylipäänsä taulukon tiedot vaikuttavat epämääräisiltä. Miten niin tuulivoimahankkeen toiminnan aikaisen melun ja muun häiriön toteutumisen todennäköisyys olisi pieni? Vaikutusalueen laajuus olisi pieni useimmille vaikuttaville tekijöille? Jne.

22.8 Vaikutukset elinkeinotoimintaan

Mikä ihme on ”maankäytön asiantuntijan vuorovaikutuksessa konsulttiryhmän kanssa tekemä laadullinen arviointi”? Lähiseudun elinkeinonharjoittajilta itseltään ei ole tarkoitus kysyä missään vaiheessa mitään. Olisi syytä.

Nousiaisten kunta

Varsinais-Suomen ELY-keskukseen on tullut vireille Neoen Renewables Finland Oy:n Mynämäen Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma. Arviointiohjelma pidetään yleisesti nähtävillä lausuntoja ja mielipiteitä varten 13.5.–12.6.2024. Kunnanhallitusta pyydetään antamaan lausuntonsa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 12.6.2024 mennessä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (YVA-ohjelma) esitetään kuvaus tuotantoalueen nykytilasta ja esitellään ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA-menettely) arvioitavat toteutusvaihtoehdot. YVA-ohjelman tärkein tehtävä on kuvata, miten hankkeen vaikutuksia on tarkoitus arvioida ja mitä selvityksiä hankkeelle laaditaan vaikutusten arvioimiseksi. Arviointityön tulokset esitetään YVA-selostuksessa, joka julkaistaan selvitystyön ollessa valmis arviolta keväällä 2025. YVA-menettelyn rinnalla etenee osayleiskaavoitus. YVA-menettely ja osayleiskaavoitus sovitetaan yhteen mm. yhteisten luonto- ja ympäristöselvitysten sekä vaikutusarviointien osalta.

12.7.2024

Saartennokan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä tarkastellaan tuulivoiman osalta kahta vaihtoehtoa (VE1 ja VE2) sekä hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0). Tuulivoimahankkeen toteutusvaihtoehdossa VE1 tuotantoalueelle rakennetaan 9 tuulivoimalaa ja toisessa vaihtoehdossa VE2 13 voimalaa.

Mynämäen kunnanhallitus on toimittanut 13.5.2024 lausuntopyynnön oheismateriaalina olevasta tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta viimeistään 12.6.2024 mennessä. Mynämäen kunnanhallitus teki kaavoituksen käynnistämistä koskevan päätöksen 29.4.2024 § 115.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, mitä on suunnitteilla ja missä, ketkä ovat kaavatyön osalliset sekä milloin ja miten alueen suunnitteluun voi vaikuttaa. Lisäksi kuvataan suunnittelun arvioitu aikataulu, suunnittelutyön lähtökohdat, tavoitteet ja työn aikana tehtävät selvitykset sekä vaikutusten arvioinnit. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa (OAS) tarkennetaan tarvittaessa kaavatyön edetessä.

Kunnanhallitus päättää:

1) todeta, ettei sillä ole huomautettavaa Mynämäen Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Päätösehdotus hyväksyttiin keskustelun jälkeen yksimielisesti.

Puolustusvoimat

Varsinais-Suomen ELY-keskus on 1. viiteasiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausunnon Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (2. viite).

YVA-ohjelman mukaan hankkeen tarkoituksena on mahdollistaa enintään 13 tuulivoimalan rakentaminen Mynämäen kunnan alueelle. Tuuli-voimaloiden kokonaiskorkeus maanpinnasta on enintään 300 metriä. Hankkeen ulkoiselle sähkönsiirrolle YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta reittivaihtoehtoa 110 kV:n voimajohtolle. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Nousiaisten ja Mynämäen kuntien alueille.

Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeissa

Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. Logistiikka-rykmentit (1.-3.) antavat lausunnot kaavoista sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Pääesikunnan operatiivinen osasto (PE OPOS) antaa tuulivoimatoimijoille Puolustusvoimien lausunnot sensorivaikutusten tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä.

Puolustusvoimien lausunto YVA-ohjelmasta

Ympäristövaikutusten arvioinnissa Puolustusvoimien toiminta on otettava huomioon osana terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta. Alueidenkäytön suunnittelussa maanpuolustuksen kehittämistarpeet ja toimintamahdollisuudet tulee huomioida myös maankäyttö- ja rakennuslain 4 a § perusteella.

Puolustusvoimat toteaa, että YVA-ohjelmassa on käsitelty hankkeen vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan. Hankealue sijaitsee noin neljän kilometrin etäisyydellä Puolustusvoimien Raasin harjoitusalueelta.

YVA-ohjelman mukaan hankkeesta vastaava on saanut Puolustusvoimilta hanketta puoltavan lausunnon syksyllä 2023. Lisäksi YVA-ohjelmassa on todettu, että Puolustusvoimilta saatu lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä huomioidaan vaikutusten arvioinnissa YVA-selostusvaiheessa.

12.7.2024

Puolustusvoimat muistuttaa, että jos hankkeessa toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyytensä mukaisista tiedoista, hankevastaavan tulee saada Pääesikunnalta uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista. Ajan-tasaisesti hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytensä lausunto ennen tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä.

Lisäksi Puolustusvoimat toteaa, että YVA-hankkeen laajuudesta poiketen Pääesikunnan hyväksyttävyytensä lausunnossa ei oteta kantaa sähkönsiirron vaikutuksiin.

Pöytyän kunta

Mynämäen kunnassa sijaitsevalle Saartennokan alueelle suunnitellaan tuulivoimapuistoa, jonka hankkeistajana toimii Neoen Renewables Finland Oy. Pinta-alaltaan noin 1800 hehtaarin laajuinen hankealue on Mynämäen kunnan koillisosassa Kurjenrahkan kansallispuiston läheisyydessä. Alueelle aiotaan sijoittaa enintään 13 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 10 MW ja kokonaiskorkeus 300 metriä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on varannut Pöytyän kunnalle mahdollisuuden lausua nähtävillä olevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta viimeistään 12.6.2024. Lausuntopyynnön mukana kuntaan on toimitettu YVA-konsulttina toimivan Sitowise Oy:n laatima Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma, joka on päivätty 6.5.2024. Aineisto on saatavissa myös ympäristöhallinnon verkkopalvelusta osoitteesta:

https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Saartennokka%20YVA-ohjelma_online.pdf

YVA-menettelyssä tuotetaan hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon tueksi tietoa hankkeen ympäristövaikutuksista, vaihtoehtoista ja haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista sekä lisätään kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Arviointimenetelmän mukaisen menettelyn tavoitteena on ehkäistä tai lieventää haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä sekä sovittaa yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (YVA-ohjelma) esitetään kuvaus tuotantoalueen nykytilasta ja esitellään arvioitavat toteutusvaihtoehdot. Alueen ominaisuuksia ja hankkeen vaikutuksia on tarkoitus selvittää laajalti. Selvitystöiden arvioidaan olevan valmiina vuoden 2025 keväällä. Luonto- ja ympäristöselvitykset sekä vaikutusarviointit ovat yhteisiä YVA-menettelyn rinnalla etenevän tuulivoimahankkeen osayleiskaavoituksen kanssa.

Tuulivoiman tuotantoalueelta on matkaa Pöytyän kunnan rajalle lyhimmillään noin 1,5 kilometriä. Etäisyys luonnoskartalle lähimmäksi merkitylle voimalalle on noin 2,5 kilometriä. Mynäjärventie ja Mynäjoen latvauoma kulkevat Pöytyän puolella rajan suuntaisesti metsäisessä maastossa. Särkijärven ja Mynäjärven rannoilla on runsaasti loma-asutusta. Särkijärven ympärille laadittiin ranta-asemakaava vuonna 1995. Tuulivoiman tuotantoalue rajautuu kaakossa Kurjenrahkan kansallispuistoon, joka ulottuu erillisenä palstana myös Pöytyän kunnan puolelle.

Alustavan tarkastelun perusteella Pöytyälle ei ole tuulivoimahankkeen vuoksi tarpeen rakentaa uutta tiestöä tai sijoittaa voimalinjoja.

Päätös

Kunnanhallitus päätti, että Pöytyän kunta lausuu, että Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden vaikutuksiin Kurjenrahkan kansallispuiston luonto- ja virkistysarvoihin sekä lähialueen vapaa-ajan kiinteistöihin.

12.7.2024

Suomen Erillisverkot Oy

Viitaten lausuntopyyntöönne 28.5.2024 koskien Mynämäessä sijaitsevan Saartennokan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry.

Suomen lepakkotieteellistä yhdistystä (jatkossa SLTY) on pyydetty lausumaan mielipiteensä Saartennokan tuulivoima-alueen YVA-ohjelmasta.

SLTY on tutustunut toimitettuihin aineistoihin ja lausuu seuraavaa:

1. Johdanto

Lepakkoselvitykset tuulivoimahankkeissa ovat Suomessa olleet menetelmiltään vakiintumattomia. Keväällä 2023 SLTY julkaisi uudet, laajat lepakkokartoitusohjeet, joissa otetaan kantaa myös tuulivoimahankkeisiin liittyviin selvityksiin.

2. Työohjelman arviointi

YVA-ohjelmassa todetaan, että kaudella 2024 alueella tehdään lepakkoselvitys: "lepakoiden esiintyminen tuotantoalueella ja sähkönsiirtoreiteillä selvitetään maastokaudella 2024. Maastoinventointien suunnittelussa hyödynnetään lepakoista tehtyjä tuoreita tutkimustietoja (Gaultier 2023; Blomberg 2023)." Maastotyöpäiviä kirjoitetaan käytettävän 10. Ja edelleen:

"Lepakkoselvityksissä tehdään kolme yö- ja ilta-aikaan tehtävää kartoituskierrosta kesä-, heinä- ja elokuussa. Mahdollisia lepo- ja päiväpiilopaikkoja pidetään silmällä luontotyyppiselvitysten yhteydessä. Ei ole poissuljettua, etteikö lepakoista tehtäisi myöhemmin tarkempia selvityksiä, jos ensimmäisissä selvityksissä lepakoita havaitaan tuotantoalueella runsaasti. Lepakkoselvityksissä huomioidaan Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (SLTY) uudet 2023 julkaistut ohjeet (SLTY 2023)."

Yhdistys huomauttaa, ettei ohjelmasta selviä, toteutetaanko lepakoista SLTY:n ohjeiden mukainen esiselvitys ja ulotetaanko esiselvitys hankealuetta laajemmalla (10 km) ja tehdäänkö päiväpiilojen etsintää hankealuetta laajemmalla alueella (2–5 km).

Ohjelmassa ei myöskään mainita passiiviseurantaa, jota SLTY:n ohjeessa suositellaan käytettävän varsinkin tuulivoimahankkeissa niiden suurten pinta-alojen vuoksi.

Mikäli edellä mainittuja asioita ei aiota tehdä, SLTY pitää viittausta SLTY:n ohjeisiin osin harhaanjohtavana ja toivoo viittauksen poistoa tai ainakin täsmennystä arviointiohjelmaan, miltä osin ohjeet huomioidaan ja miltä osin ei.

Lähtökohtaisesti yhdistys kuitenkin suosittelee ohjeidensa mukaisia esiselvityksiä ja kartoituksia myös passiivilaitteilla tässä hankkeessa. Nämä on yhdistyksen mukaan hyvä kirjata selkeästi auki päivitettyyn työohjelmaan, jota myös ohjausryhmän suositellaan seuraavan.

Suomessa on niukalti seurantatietoja tuulivoiman vaikutuksista lepakoihin, joten suosittelemme lepakoiden ottamista mukaan myös hankkeen jatkoseurantaohjelmaan, mikäli hanke etenee.

Suomen metsäkeskus

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Suomen metsäkeskukselta lausuntoa Saartennokan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelman ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Neoen Renewables Finland Oy (Neoen) suunnittelee Saartennokan tuulivoimahanketta Mynämäen kunnan alueelle. Tuulivoimahanke muodostuu 9–13 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m.

12.7.2024

Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille, sähkönsiirto tuotantoalueelta ja sähköasemat.

Saartennokan tuotantoalue sijaitsee Mynämäen kunnan alueella, noin 15 kilometrin etäisyydellä Mynämäen keskustaaajamasta koilliseen. Tuotantoalue rajautuu Nousiaisen kuntaan ja Pöytyän kuntaraja on lähimmillään 1,5 kilometrin päässä alueesta. Tuotantoalueen pinta-ala on noin 1800 ha.

Tuulivoimahanke on suunniteltu liitettäväksi valtakunnan sähköverkkoon Fingridin 110 kV johtoon Mynämäellä johdonvarsiliittimellä tai Nousiaisten uuteen suurjännitelinjaan. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 110 kV voimajohto. Sähkönsiirtoreitit sijaitsevat Mynämäen ja Nousiaisten kuntien alueilla.

Tuotantoalueella on metsätalouskäytössä olevaa talousmetsää. Alueella ei ole turvetuotantoa tai jälkikäytössä olevia turvetuotantoalueita. Muita hyödynnettävissä olevia luonnonvaroja alueella ovat muun muassa alueen sienet, marjat ja riista sekä maa- ja kiviainekset. Tuotantoalueen maa-alueet ovat enimmäkseen yksityisten maanomistajien omistuksessa.

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Suomen Metsäkeskuksen lausunto:

Yleistä

Hankealue on suurelta osin maa- ja metsätalouskäytössä olevaa aluetta. Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on tuulivoimalahankkeen aiheuttama muutos alueen maankäytössä: maa- ja metsätalouden ohella alueella ryhdytään harjoittamaan laajamittaista energiantuotantoa.

Metsäkeskus esittää, että kaavoitettava alue rajataan pinta-alaltaan mahdollisimman pieneksi maankäytön muutoksen tarpeet huomioiden. Metsäalueita ei tule kaavoittaa muulta kuin niiltä osin kuin se on voimalahankkeen toteuttamiseksi tarpeen.

Metsäkeskus esittää, että tuulivoimaloiden rakentamisvaiheessa minimoidaan rakentamisesta aiheutuva haitta alueen metsätalouskäytölle ja että hankkeen pirstoutumista lisääviä ja ekologisia yhteyksiä katkovia vaikutuksia vähennetään sijoittamalla tiet ja sähkönsiirtolinjat ensisijaisesti olemassa oleville linjoille.

Metsäkeskus esittää, että voimalahanketta suunnitellessa ja toteutettaessa huomioidaan metsien monimuotoisuus. YVA-ohjelman mukaan tuotantoalueelle sijoittuu useita Metsäkeskuksen rajaamia metsälain 10 §:n erityisen tärkeitä elinympäristöjä Rautsuon suoalueelle ja lisäksi sähkönsiirtoreittien varrelle. Nämä tulee huomioida hankkeen edetessä. Erityisten luontokohteiden lisäksi talousmetsien käsittelyssä jätetään myös säästöpuuryhmiä, suojakaistoja ja riistatiheikköjä, joiden on tarkoitus kehittyä monimuotoisuuden kannalta tärkeiksi lahoppukohteiksi ja riistaeläinten ravinto- ja suojapaikoiksi. Kohteita ei ole merkitty metsä- ja luontotietoon eivätkä ne ole erityisiä suojelukohteita, mutta niiden toivotaan säilyvän myös voimalarakentamisen – sekä voimaloiden, uusien teiden että sähkönsiirtolinjojen rakentamisen - yhteydessä.

Metsäkeskus muistuttaa, että maakäyttömuodon muutoksesta (metsien hakkuut voimaloiden, uusien tielinjojen ja siirtolinjojen alta) tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus Suomen metsäkeskukseen.

Metsäkäyttöilmoitus tulee laatia mahdollisimman tarkasti. Ilmoitukseen voi tarkentaa muun muassa tuulimyllyjen ja huoltorakennusten paikat. Mikäli metsänomistaja on saanut metsänkäyttöilmoitusta koskevalle alueelle (jolla maankäyttömuoto muuttuu metsätaloudesta muuhun käyttöön, esimerkiksi tuulimylly tai huoltorakennus) valtion kemera- tai metka-tukea viimeisen kymmenen vuoden aikana, tulee saatu tuki maksaa takaisin. Metsäkeskus esittää näissä tilanteissa ensisijaisesti vapaaehtoista palautusta tai tarvittaessa tekee takaisinperintäesityksen Ruokavirastolle.

Tieverkosto (kohta 3.4.2.2)

12.7.2024

Metsäkeskus näkee hyvänä, että yksityistieverkoston suunnittelussa hyödynnetään olemassa olevaa tiestöä. Alustavien tietojen mukaan uutta tiestöä tarvitaan kuitenkin noin 4,1 km vaihtoehdossa VE1 4,1 km (9 tuulivoimalaa) ja noin 5,6 km vaihtoehdossa VE2 (13 tuulivoimalaa).

Metsäkeskus esittää, että uusien teiden sijoittelussa huomioidaan, että ne palvelevat myös metsätaloutta ja muita metsiin perustuvia elinkeinoja. Tiestön rakentamisen yhteydessä tulee huomioida riittävien metsäliittymien ja siltarumpujen rakentaminen metsätalouden tarpeisiin. Lisäksi tulee minimoida metsien pirstoutuminen uusien tieyhteyksien vuoksi.

Sähkönsiirron rakenteet (kohta 3.4.3)

Metsäkeskus pyytää kiinnittämään huomiota tuulivoimaloiden liittämiseen kantaverkkoon. Itse voimala-alueiden lisäksi voimajohtoyhteyksistä aiheutuu metsäkatoa ja niiden sijoittaminen tulee suunnitella tarkasti. Suunnittelussa tulee huomioida mm. metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt.

Tuulivoimahankkeen käytöstä poisto (kohta 3.4.7)

Metsäkeskus esittää, että yva-ohjelmassa otetaan tarkemmin kantaa myös alueella tehtäviin toimenpiteisiin voimaloiden käytöstä poiston jälkeen ja että avoimet alueet ensisijaisesti metsitetään uudelleen toiminnan päätyttyä.

Vaikutukset elinkeinoin/maa- ja metsätalouteen

Hankkeen vaikutuksia on yva-ohjelmassa esitetty laajasti. Koska suunnittelualueesta suurin osa on tällä hetkellä maa- ja metsätalouskäytössä ja myös sähkönsiirtolinjat sijoittuvat osin metsäalueille, Metsäkeskus esittää, että myös vaikutuksia alueella harjoitettaviin metsäelinkeinoihin tarkastellaan tarkemmin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut lausuntopyyntöönne. Tukesilla ei ole lausuttavaa asiassa. Alueella ei sijaitse Tukesin valvonnassa olevia kemikaalikohteita.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut

Arviointiohjelmassa on käsitelty hankkeen vaikutuksia pintavesiin ja kalastoon varsin hyvin. Kalatalouspalvelut-yksiköllä ei ole huomautettavaa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, Liikenteen vastuualue

Alueen saavutettavuus erikoiskuljetuksien osalta ja mahdolliset tarvittavat parannustoimenpiteet tieverkolla on tarpeen selvittää ja esitellä YVA-selostuksessa. Mahdollisista tieverkon parannustarpeista maanteiden osalta on neuvoteltava ELY-keskuksen Liikenteen vastuualueen kanssa.

Esitetyillä alustavilla erikoiskuljetusreittivaihtoehdoilla Turun ja Naantalin satamien kautta on erikoiskuljetusten kannalta haasteita erityisesti tiiviin kaupunkirakenteen, ahtaan katutilan ja maantieympäristön, sekä liittymien osalta. Haasteiden vuoksi on hyvä tarkastella myös muita erikoiskuljetusreittejä ja niitä suunniteltaessa olisi hyvä hyödyntää erikoiskuljetusten erityisasiantuntijaa.

Voimajohdot tulee suunnitella ohjeistusten mukaisesti: Sähkö- ja telejohdot ja maantiet (Liikenneviraston ohjeita 3/2018).

Varsinais-Suomen liitto

Varsinais- Suomen ELY- keskus on pyytänyt 13.5.2024 Varsinais- Suomen liiton lausuntoa Neoen Renewables Oy:n Saartennokan tuulivoimahanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 17.6.2024 mennessä.

Hankkeen kuvaus ja sijainti

Neoen Renewables Finland Oy (Neoen) suunnittelee Saartennokan tuulivoimahanketta Mynämäen kuntaan. Tuotantoalue sijaitsee noin 15 kilometrin etäisyydellä Mynämäen keskustaajamasta koilliseen. Alue rajautuu Nousiaisen kuntaan ja Pöytyän kuntaraja on lähimmillään 1, 5 kilometrin päässä alueesta.

Tuulivoimahanke muodostuu 9–13 tuulivoimalasta. Niiden yksikköteho on enintään 10 MW, ja hankkeen nimellisteho on enintään 130 MW vuodessa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, ja roottorin halkaisija 180 m. Tuotantoalueen pinta- ala on noin 1 800 ha.

Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille, sähkönsiirto tuotantoalueelta ja sähköasemat. Hanke on suunniteltu liitettäväksi valtakunnan sähköverkkoon Fingridin 110 kV johtoon Mynämäellä johdonvarsiliittimellä (11 km) tai Nousiaisten uuteen suurjännitelinjaan (24 km). Sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 110 kV voimajohto. Sähkönsiirtoreitit sijaitsevat Mynämäen ja Nousiaisten kuntien alueilla. Voimalaan liittyvien kaikkien oheisrakenteiden yhteistä bruttopinta- alaa ei YVA- ohjelmassa kerrota, eikä myöskään sitä, paljonko ne edellyttävät metsän kaatamista. Maa- alueet ovat enimmäkseen yksityisten maanomistajien omistuksessa. Alue on suovaltaista metsä- ja kalliomaata.

YVA- menettely ja kaavoitus

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (YVA- ohjelma) esitetään kuvaus tuotantoalueen nykytilasta ja esitellään ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA- menettely) arvioitavat toteutusvaihtoehdot. YVA- ohjelman tärkein tehtävä on kuvata, miten hankkeen vaikutuksia on tarkoitus arvioida ja mitä selvityksiä hankkeelle laaditaan vaikutusten arvioimiseksi. Arviointityön tulokset esitetään YVA-selostuksessa, joka julkaistaan selvitystyön ollessa valmis arviolta keväällä 2025. YVA- menettelyn rinnalla etenee tuulivoimahankkeen osayleiskaavoitus. YVA- menettely ja osayleiskaavoitus sovitetaan yhteen mm. yhteisten luonto- ja ympäristöselvitysten sekä vaikutusarviointien osalta.

Arvioitavat vaihtoehdot

Saartennokan tuulivoimahankkeen YVA- menettelyssä tarkastellaan tuulivoiman osalta kahta vaihtoehtoa (VE1 ja VE2) sekä hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0). Tuulivoimahankkeen toteutusvaihtoehdossa VE1 tuotantoalueelle rakennetaan 9 tuulivoimalaa ja toisessa vaihtoehdossa VE2 13 voimalaa. Lisäksi sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa (VEA ja VEB). Sähkönsiirto toteutetaan alustavan suunnitelman mukaan 110 kV ilmajohdolla, joka liitetään sähköverkkoon Nousiaisen Ristiojassa (Fingrid 110 kV) (VEA) tai 110 kV johdolla, joka liittyy 110 kV johtoon Nousiaisten Rekoisten sähköasemalla (VEB).

Mynämäen kunnan verkkosivuilta löytyy tarkempia lisätietoja hankkeesta.

Maankäyttöjaosto päättää antaa seuraavan lausunnon Neoen Renewables Finland Oy:n Mynämäen Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta:

Varsinais- Suomen liitto toteaa, että Saartennokan tuulivoimahankkeen YVA- ohjelma on laaja, ja siinä on kuvattu myös Varsinais- Suomen maakuntakaavan merkinnät.

Keskeinen haaste maakuntakaavan kannalta on se, että Saartennokan tuotantoaluetta ei ole osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi yli 10 voimalan tuulivoimaloiden alueeksi Varsinais- Suomen tuulivoimavaihemaakuntakaavassa. Varsinais- Suomen liitto katsoo kuitenkin, että TVVK:ssa

12.7.2024

osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolisia sijainteja voidaan pitää soveltuvina enintään 9 voimalan hankkeille sekä ympäristön ehdot huolellisesti tutkien. Tuulivoiman soveltuvuus ja yhteensovittaminen muuhun maankäyttöön tulee selvittää kuntakaavoituksella, kuten tässä hankkeessa tehdäänkin. Pienempien energiahuollon kohteiden luonne maakuntakaavassa on esimerkinomainen eli kaavassa osoitetut sijainnit eivät ole muita mahdollisia sijainteja pois sulkevia toisin kuin suuremmat tuulivoimaloiden alueet. Mikäli Saartennokan tuulivoimahankkeessa ylitetään 9 voimalan enimmäismäärä, on se voimassa olevan maakuntakaavan vastainen.

Hankealue sijoittuu maakuntakaavassa pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Alueen keskellä on Rautsuon soidensuojelun täydennysohjelman alue. Rautsuolta itään, yli puolet hankealueesta on myös maakuntakaavan matkailun, retkeilyn ja virkistysten kehittämisen kohdealuetta. Alueen pohjoisosan läpi on merkitty ohjeellisen ulkoilureitin linjaus. Etelässä alue rajautuu Kurjenrahkan kansallispuiston luonnonsuojelu- ja Natura- alueeseen sekä Takkulan pohjavesialueeseen, jolla sijaitsee myös vedenottamo. Luonto- ja ympäristöarvojen osalta hanke onkin ristiriitainen, kun alue rajautuu välittömästi useaan suojelualueeseen, ja Rautsuo jää hankealueen keskelle. Niin kutsutun reunavaikutuksen takia luonnon monimuotoisuus ja ennallistamisen potentiaalit ovat runsaita juuri suojelualueiden reunavyöhykkeillä, ja niiden vaalimiseen olisi hyvä kiinnittää erityisen tarkkaa huomiota. Alueelle on lisäksi vireillä luonnonsuojelujärjestöjen käynnistämä Lounaismaan kansallispuistohanke. Alue on Etelä- Suomen mittakaavassa poikkeuksellinen valtionmaiden luonnonsuojelualueiden kokonaisuus.

Varsinais- Suomen liitossa tehdään maatuulivoiman päivitysselvitystä. Tuulivoimaloiden koot ja tehokkuudet ovat kasvaneet huomattavasti sitten tuulivoimavaihemaakuntakaavan taustalle 2010–2011 tehdyn selvityksen. Tuolloin voimaloiden keskimääräinen kokonaiskorkeus oli 150 metriä, ja nyt se on kaksinkertaistunut 300 metriin. Voimaloiden tilatarpeet ja maisemavaikutukset ovat lisääntyneet. Päivitysselvitys Varsinais- Suomesta valmistuu kuluvan vuoden loppuun mennessä. Useissa muissa maakunnissa, joissa maatuulivoimaa on selvitetty viime vuosina, on päädytty maakunnallisesti merkittävän voimalan rajan laskemiseen kahdeksaan tai seitsemään myllyyn juuri voimaloiden kasvaneiden kokojen ja vaikutusten vuoksi.

Varsinais- Suomen liitto pitää Saartennokan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointia hyvin keskeisenä ja odottaa mielenkiinnolla nyt käynnistyneen YVA- ohjelman tuloksia. Lisäksi liitto tähdentää, ettei maakuntakaava mahdollista maakunnallisesti merkittävää, yhdeksää voimalaa suurempaa kokonaisuutta.

Väylävirasto

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Väyläviraston lausuntoa Saartennokan tuulivoimahankkeen (Mynämäki) YVA-ohjelmasta.

Neoen Renewables Finland Oy (Neoen) suunnittelee Saartennokan tuulivoimahanketta Mynämäen kunnan alueelle. Tuulivoimahanke muodostuu 9–13 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Tuotantoalueen pinta-ala on noin 1800 ha.

Tuotantoalue sijaitsee Mynämäen kunnan alueella, noin 15 kilometrin etäisyydellä Mynämäen keskustaaajamasta koilliseen. Tuotantoalue rajautuu Nousiaisen kuntaan ja Pöytyän kuntaraja on lähimmillään 1,5 kilometrin päässä alueesta.

Alueen luoteispuolella kulkee Yläneentie (yt 2020) koillisesta lounaaseen lähimmillään 2,3 km etäisyydellä hankealueesta, alueen eteläpuolella Takkulantie (yt 2015) itä-länsisuuntaisesti lähimmillään 1 km hankealueesta ja alueen itäpuolella Saksalantie (yt 12429) lounais-koillisuuntaisesti lähimmillään 2,6 km hankealueesta. Lähin isompi maantie on Turunväylä/Säkyläntie (st 204) noin 5 km etäisyydellä tuotantoalueen itäpuolella. Valtatiet 8 ja 9 kulkevat lähimmillään noin 15 ja 17 km päässä tuotantoalueesta kaakkoon ja lounaaseen ja kantatie 41 (Kantatie) noin 15 km itään.

12.7.2024

Tuotantoalueen itäpuolella sijaitsee Turku–Toijala-rata, lähimmillään noin 18 km päässä tuotantoalueen reunasta. Turku–Uusikaupunki-rataan hankealueen länsipuolella on etäisyyttä noin 13 km.

Tuotantoaluetta lähimmät satamat ovat Turun ja Naantalın satamat. Erikoiskuljetusreitti tuotantoalueelle Turun satamasta on noin 45 kilometriä pitkä ja Naantalın satamasta noin 50 kilometriä pitkä. Mahdolliset vaihtoehtoiset erikoiskuljetusreitit tuotantoalueelle kulkevat esimerkiksi lounaasta valtatieltä 8 yhdystien 2020 kautta hankkeen pohjoisosaan tai idästä valtatieltä 9 yhdysteiden 204 ja 12430 kautta tuotantoalueen kaakkoisosaan. Erikoiskuljetusreitit tarkentuvat suunnittelun edetessä. Erikoiskuljetusreitit molemmista satamista risteävät rautatieverkon kanssa satamien lähellä. Lisäksi satama-alueilla voi molemmissa satamissa olla risteävää raideliikennettä. Tuulivoimahankkeen ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi 110 kV ilmajohdolla, jonka johtoalue reunavyöhykkeet huomioiden on 46–53 m leveä. Alustavassa sähkönsiirtovaihtoehdossa VEA sähkö johdettaisiin tuotantoalueesta etelään noin 11 kilometriä pitkän johdon avulla Fingridin 110 kV voimajohtoon Nousiaisten Ristiojassa. Vaihtoehdossa VEB sähkönsiirtoreitti kulkisi tuotantoalueesta lounaaseen noin 24 kilometriä pitkän johdon avulla Nousiaisten Rekoisten sähköasemalle ja liittyisi siellä Carunan 110 kV verkkoon. Tuotantoalue sijaitsee kokonaisuudessaan Mynämäen kunnan alueella, mutta molemmat sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Nousiaisten kunnan alueelle. Sähkönsiirron alustavat vaihtoehdot risteävät useiden maanteiden kanssa. Sähkönsiirron vaihtoehto VEB kulkee osin lähellä Turku–Uusikaupunki-rataa.

Väylävirasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisuja 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue liikenneväylän keskeltä lukien.

Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvuissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen

kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen takia merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeyskseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain, voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 sekä tiivistelmä).

Väylävirasto pyytää ottamaan huomioon tuulivoimalan osien kuljettamisreittien suunnittelussa Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät sivulta: <https://vayla.fi/suunnittelu-rakentaminen>.

12.7.2024

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet"- ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa

määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Rautatiealueella voimajohtojen rakentaminen tapahtuu lunastusluvalla. Lunastusluvan lisäksi voimalinjan rakentaminen rautatiealueelle vaatii sopimuksen rautatiealueella työskentelystä (ratalaki 36 §). Sopimuksen yhteydessä varmistetaan turvallinen työskentely ja vastuut rautatiealueelle sijoitettavien voimajohtojen suhteen.

Työskenneltäessä ja liikuttaessa rata-alueella ja myös radan suoja-alueella on tarkistettava aina ratatyöluvan tarve. Rautatiealueella ja myös radan suoja-alueella työskenneltäessä ja liikuttaessa on noudatettava Väyläviraston ohjetta Radanpidon turvallisuusohjeet TURO (Väyläviraston ohjeita 111/2023), ohjetta Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset (Väyläviraston ohjeita 21/2022) sekä tarvittaessa Sähkörataohjeita (Liikenneviraston ohjeita 7/2016). Työn tarvitsemista rautatieliikenteen liikennekatkoista on sovittava erikseen Fintraffic Raide Oy:n liikennesuunnittelun kanssa.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen L-vastuualue.